

Na ostrovech Filipinských

Nejlepší znatel ostrovů Filipinských, prof. Ferdinand Blumentritt, podává v zeměpisném časopise "Globe" o povstání, které na ostrovech těch vypuklo proti španělskému panství...

"Když Japonsko po slavné válce své s Čínou ukázalo se býti moderním státem, rovněž evropským velmocem, muselo to na Filipínách učiniti dojem tím mocnější, jeltz tam — díky nevědomosti španělských zeměpisců a spisovatelů zavládalo mínění, že Japanece dlužno též čítati k plemeni malajskému a že jsou tedy bratry Filipínanů; mínění to bylo sdánlivě potvrzováno tím, že Mestizové a Tagalové na základě svého poměření s kvílí mongolskou skutečně v mnohém ohledu svou tvárností připomínají na Japanece. Uvážme-li, že Starošpanělé Indům (tak nazývají Španělé filipinské Malajce) ustavičně přezdívali "anthropoidy", "tvorí s obmezeným rozumem" a pod. a upírali jim schopnost, dosáti jednou stupně španělské "kultury," můžeme si živě představit, že Filipínany najednou pojal zcela zvláštní pocit oceňování sebe samých, když spozorovali, že jejich "anthropoidi" (člověčí podobu mající) bratři Japanece dospěli tak netušené výše a velikosti. Od chvíle, kdy toto poznání se ujalo, počalo se na Filipínách rozvíjeti nadšení pro Japonsko, které nabývalo stále širších rozměrů, až konečně myšlenka na Evropu, na Španělsko stále více a více do pozadí ustupovala.

Až do čínsko-japonské války zastupoval zájmy Filipínanů vůbec a strany asimilistů (přizpůsobenců) zvláště v Madridě časopis "La Solidaridad". Pod jménem přizpůsobenců vyrozumíváme ony Filipínany, kteří domáhali se zastoupení osady ve španělském parlamentě a zavedení moderních oprav na souostroví. Tento časopis poznenáhla zanikl, pozbyv patrně čtenářů, předplatitelů; odvyklí, ai na Filipínách doufati v zemi "mateřskou". Naproti tomu začal v Japonsku vycházeti časopis v řeči tagalské, který o Španělsku ničeho více věděti nechce, nýbrž jal se ihned hlásati odtřzení souostroví od země mateřské. V listě tom líčení byli Japanece Filipínanům jako vzor a proti křesťanství vystupováno způsobem nejostřejším; zkrátka, byla nejen činěna propaganda odtřzení se od Španělska, nýbrž i zřeknutí se evropskému a jako trumf proti tomu vyhozena karta asiatiismu. Nikoli tedy toliko odštěpenství, nýbrž i solidarita zájmů východních — Asijců, jsou hýbatel. mi idejemi filipinské revoluce."

Neobyčejně bohaté přírodní poklady na ostrovech jsou dnes sotva vypátrány, natož aby jich bylo využito; největší část ostrovů pokrývá dnes ještě prales a v nitru jejich skrývá se uhlí, zlato a měď. Japanece dovedou zjednatí si přístup k těmto pokladům rozhodně lépe nežli Španělé, kteří pokládají ostrovy toliko za zaopatřovací ústav pro úředníky, mnichy a vojsko, cizincům psk těžkopádnými zákony znemožňují prozkoumání přírodních zříděl blahobytu osadního.

Podobně všude. — E. B. Ball, lékařník v Blantville, Kan., píše toto o Allen's Lung Balm: "Je to nejlepší lék proti neduhům hrdla a plic všeobecně uspokojuje. S radostí jej odporučuji." Kupte si velkou \$1.00 láhev proti neduhům plicním.

Novým předplatitelům.

Všichni noví odběratelé, kteří teď na Pokrok Západu na rok předplatí, dostávají budou týž až do konce budoucího roku a budou tedy mít časopis od nynějška do nového roku zdarma. Vyř. Pok. Západu.

Policeie v Praze.

"Radikální Listy" přinesly dne 17. října článok o pražské policii, který byl státním návladnictvem zkonfiskován a zavdán na říšské radě podnět k interpelaci, kterou předsedovi ministerstva poslal poslanec dr. Šamánek. Interpelace ta zní takto: Pražská policie zjednala si již světovou pověst, avšak žádnou dobrou. Časopis "Rad. Listy" přinesl v č. 42 ze dne 17. října t. r. celý seznam takových hříchů c. k. pražské policie. C. k. státní návladnictví konfiskovalo onen článek, jenž následovně zní: "Jestliže v celém království našem jsou takovéto neveselé ústavní poměry, "srdce království", hlavní město Praha, mohlo by teprve vypravovati, co to znamená, ští pod bezprostředním dozorem a správou c. k. policie. Opravdu, kdo v Praze žije a je v sebe mužem vztahu se životem veřejným, brzy pozná, jak Praha by se měla spíše zvatí policejní, nežli královskou. Policie rozprostírá svou ruku nade vším životem obyvatelstva jejího od rodinného ústraní až do místností redakce časopisu a jeho tiskárny a na tribunu řečnickou, od instností hostinských až na veřejnou ulici. Není jedině sebe bezvýznamnější schůze nebo malichernější spolku, aby na ní nezasedal její zástupce, není jediné tiskárny, aby nenáležela na její vynalezavost ve vykládání tiskového zákona, ovšem vždy na úkor tiskové svobody.

V soudních síních svědek v uniformě c. k. policejního strážníka svoji jedinou výpověď převažuje výpovědi několika svědků občanských. Osoby veřejně činné, jsou-li studenty nebo dělníky, jsou volány na policii a tam tázány, "čím se žív". Domovní prohlídky vykonávají se při jakémkoli začtení at ve dne, at hluboko v noci, aniž se dostane aspoň dodatečně postíženému soudního rozkazu k prohlídce. Státní zastupitelstvo samo náleželo si před časem (dokud ne byl jeho číhlem ovšem nyní již pan Merhaut) na to, že policie při censurování povinných exemplářů činí na ně nátlak. V poslední době hlídány byly policií tiskárny pokrokových a dělnických listů a jejich redakce. Censura divadelní koná se policií, jako bychom žili před rokem 1848. Jak se děje vyšetřování na policii, toho uvedli jsme jeden křiklavý případ v srpnu. Ale co je nejzávažnějšího při tomto policejním systému v našem hlavním městě, je to, že celá pražská společnost přepíněna jest policejními tajemní, nebo prostě řečeno špiely. V hostinci, kavárně (o veřejném domě, této výhradně a zvláštní doměné špielovství, ani nemluvě), v divadle, na schůzích, na ulici — všude jsou, všude pozorují a všude poslouchají....

Vnikli do všech vrstev společenských — do vyšších měšťanských i do dělnických i do studentských. Byť byl stát některý na pohled sebe svobodnější, jakmile si vydrží rozsáhlou síť tajné policie za účely především politickými, pak není ten stát svobodný. Ve vrchně konstitučním státě Anglii je také tajná policie — ale ta je tam ne proto, aby pásla po politických volnějších projevech a svobodomyšlnějších lidech, nýbrž aby sledila po zlodějích a vrazech. Odtud se v Anglii nejen svobodněji jedná, ale i volněji a svobodněji myslí a dýchá. Ale v Rakousku a speciálně v Čechách, v Praze, tajná policie jest vydržována především za politickými účely, je vydržována ne k ještě účinnější ochraně občanstva od všechkých nepoctivců, nýbrž k hlídání a pozorování jeho chování, jeho řeči, ba jeho smýšlení samého! Tajná policie to dobře ví, a odtud se podle toho chová."

Jelikož již dříve v časopisu "Radikální Listy" konkrétní fakta uvedena byla, která k zrušení článku podklad dala, mají podnět za to, že bylo povinností státních úřadů dříve prozkoumati poměry v onom článku naznačené než ho konfiskovati. Proto se táli: "Jest c. k. vláda ochotna, poměry u c. k. pražské policie přinést dříve vyšetřiti a taková nálezení učiniti, by podobně neoprávněnými prostředky svoboda tisku — již valně stoužena — se dále nepokřivovala?"

Ještě některá vyobrazení

střinových obrazů, jež bylo viděti u "Pokroku Západu" u večer dne volebního.

Judge Hascall on free silver.

Gott der Gerechtigkeit, to jsou blázni.

Baby Bryan 4. list. 1896.

G. O. P. a Mr. Bryan.

Z MĚSTA ZÁHRAD.

Chicagoští úřadovna Pokr. Západu

Čtenářstvu našemu v Chicagu sděluje-me, že jsme zařídili otevřítí naší úřadovny v č. 570 Centre Avenue, kdež veškeré naše záležitosti obchodní vyřizovány jsou. Říditelem otevřítí úřadovny jest pan V. Hujárek, kterýž jest zde k nalezení jak nás odpoledne od 7 do 8 hodin večer. V sobotu odpoledne a v neděli dopoledne. Vyř. Pokroku Západu, 570 Centre Ave., Chicago, Ill.

Z POLITICKÉ ARENY.

Ve středu přibyl do Chicaga nově angažovaný člen Thomasova orchestru, Jan Van Oordt, nizozemec. Stár pouze 21 let, avšak pověst v hudebních kruzích má vynikající. Vlastní dvoje Stradivariusovy housle. Jedny z nich koupil od sig Nikolini, ho manželza Pattiho. Jsou to housle, které mají za sebou kus dějin. Staré jsou již 169 roků. Nejprve patřily Paganinimu, po jehož smrti připadly synu jeho baronu Achillovi Paganinimu. V roce 1853 prodány byly housle ty hraběti de Vereille. Před pěti roky koupil je Nikolini, od něhož koupil je Jan Van Oordt. Jan Van Oordt narodil se v Batavii a v třetím roce věku svého poprvé zkoušel své umění hudební. Otec jeho jako inženýr pracoval v této nizozemské kolonii, odkud vrátil se zpět do Holandska. Za chůvu mladý Oordt měl Indiánku, která velmi dobře hrála na harmoniku. Od té naučil se hráti na též nástroj a v brzkú si předčil. V šestém roce počal se učiti hře na housle. V desátém roce vystoupil veřejně na koncertu, doprovázen jsa orchestrem. Otec i ostatní příbuzní chtěli z Oordta učiniti inženýra, než na přmluvu matky poslán hoch na hudební konservatoř do Haagu, kdež v 16 roce věku svého s první cenou studie své ukončil. Po čtyři následující roky navštěvoval hudební ústav v LuHicku. Denně studoval 11 hodin. V sobotu vystoupil poprvé v auditoriu.

Kanadský věhlasný spisovatel L. H. Froebette předčítal shromážděným přátelům v jeho bytu nový dramatický kus, který sepsal výhradně jen pro světověznámou herečku Saru Bernhardtovou. Drama to psáno jest ve verších a rozděleno na pět aktů. Podklad k němu jest historický a částečně smyšlený, prostoupený bojné italskými scénami. Kus ten nese název "Veronica," po velmi známé historické ženě téhož jména a úloha, v níž Sarah Bernhardtová vystoupí, dává této příležitost ukázati veškeré umění, kterým vládne. Oplývá vůbec celý kus velmi tragickými výstupy. Týž básník psal ještě jiný kus pro Saru Bernhardtovou, motiv k němu však jest vzat z kanadského života. Hlavní úlohu v něm bude míti indiánská dívka, jež zamilovavši se do bílého důstojníka, jest jím zrasena a na konec spáchá sebevraždu.

Demokratičtí předáci, sdružení v okresní výbor, dali se nyní do očišťování vědů, jež na jejich těle byly vyrostly během posledních kampaní. Nalezli totiž mezi sebou několik odpadlíků, kteří při posledních bojích dosti věrně k ostatním nedrželi a proto nyní vytkli nad nimi rozsudek a vyloučili je z okresního výboru. Jsou to: John Ryan z druhé wardy, William Nugent z 11. wardy, P. J. Donahue z 13. wardy, Stanley H

Kunz ze 16. wardy a Thomas Cary a John T. Russell z 29. wardy.

Nově zvolený guvernér státu Michigan, dosud starosta, města Detroit, Pengree, zamýšlí povolati prof. Bemise z Chicaga za státního komisaře prosof. Na závadu, jak se za to má, bude mu občanství státu Illinois, an není voličem ve státu Michigan.

Vyšší soud rozhodnul, že Union Stock Yards Co. není nucena svážiti koleje na 406 ul. Město totiž sázá se o to, by veškeré koleje drab byly v obvodu města zvýšeny, by se tak předešlo četným neštěstím, při nichž do roka sta a sta životů přichází na zmar. Draba tato se tomu protivila a odvolala se k soudu. Soud pak rozhodl ve prospěch její na úkor města.

Hlavní republikánský klub Německého okresu Cook oslavil řečmi a vlastněckými zpěvy vítězství McKinleyho v úterý večer v Orpheus Hall, v Schillerově divadle.

Jak jsou kandidáti pro různé úřady vyséváni, svědčí odpřisáhané přiznání Lemuelo Ely Quigga z New Yorku, jenž běžel do kongresu, byl nucen vydati \$6615. George M. McClellan, tammaniista, vydal \$3,120. W. F. Porter, poražený kandidát guvernérství, vydal přj pouze \$5.25.

Guvernér státu Illinois, jako jiná léta, ustanovil listem, daným 9. listopadu ve Springfield, 26. listopad svátkem a dnem děkčinnosti.

V úřadovně demokratického návladního Jakuba Kerna, který při posledních volbách byl poražen, jest nyní velmi pilná žaloby čelící proti některému chráncenci Kernovu, neb přátel jeho jsou prostě ékrtáni a brány zpět. Způsobem tím Chicago opět dostane několik pěkných kvitků, které svojí přítomností sajisté velmi dobře přispějí ku pestrosti chicagských zlodějů.

Časopis "Tribune", chtěje svědčeti pro kterého z kandidátů senátorství jest voličstvo nakloněno, učinila volebními listy zkoušku, jež dosud ukazuje se, že všech kandidátů největší přízni těší se W. E. Mason. Do čtvrtka obdržel: William E. Mason.....1073 Robert R. Hitt..... 212 J. M. Logenecker..... 192 George R. Peck..... 168 M. B. Madden..... 136

Ve středu také došlo dobrosrdání od 143 redaktorů venkovských novin, z nichž pro W. E. Masona vyslovilo se 95 a pro R. R. Hitta 13. Ostatní hlasy byly rozštěšeny. Osm redaktorů nehlasovali vůbec. Všichni, kteří vyslovili se pro Masona, chválí jej jako muže velmi schopného pro úřad senátora.

Union League v úterý oslavovala republikánské vítězství. Tajemník P. Williams před započetím obdržel telefonem od zvoleného presidenta McKinleyho blahopřání ku této oslavě. Rovněž tak učinili gen. John M. Palmer, gen. Simon Bolivar Buckner. Přítomni byli všichni vynikající členové tohoto sdružení.

Síň byla bohatě vyzdobena americkými prapory. I nádoby po stolech okrášleny byly praporečky. Hostina vystrojena byla pro 336 hostů. Stoť ozdobený byly čerstvými růžemi, ko protinami (chrysanthemum), jimiž přítomní ozdobovali sebe samé. Po večerí zavolal předseda Kohlssat k pořádku, osloviv je krátkou řečí. Po té čten byl dopis blahopřejný, zasláný Allertonem. Na to vystřídalo se mnoho vynikajících členů v řečnění, oslavující nadšeně vítězství McKinleyho.

499 Pěkný Vánoční dárek. Velký vánoční prodej! Tyto krásné hodinky, pěkné ryté, s vřobným strojkem, kteréž vyrovnají se \$40 zlat. hodinkám, prodáme nyní za \$4.99, C. O. D., bez vyplacení záplaty. Pošleme je kamkoliv, s právem k prohlídnutí. Nebudou-li se vám líbiti — vraťte je. Za hodinky ručíme. Pošlete-li peníze s objedláním, vyplátíme záplatku a přidáme zlatý fetisek ZDARMA. Jedny hodinky zdarma, koupiteli neb prodáte-li jich 6. Píšte nám hned. Royal Mfg. Co., 215 Star Accident Bldg., CHICAGO.